19

Bezoekadres
Nwe Achtergracht 100
1018 WT Amsterdam

GHOR
Amsterdam-Amstelland

Postbus 2200
1000 CE Amsterdam
Telefoon
Fax

ghor-amsterdam-amstelland.nl

Retouradres: GHOR, Postbus 2200, 1000 CE Amsterdam

Gemeente Amsterdam/ Stadsdeel Centrum
Afdeling Vergunningen
t.a.v.

Datum 31 juli 2019
Uw kenmerk
Behandeld door
Telefoonnummer

E-mail

Bijlage
Onderwerp Advies Waterspelen

Geachte mevrouw

De GHOR adviseert het lokale bestuur over de geneeskundige risico's van publieksevenementen en de benodigde maatregelen om publieksevenementen vanuit het gezondheidsperspectief goed te laten verlopen. Hierbij treft u het GHOR-advies aan. Het verzoek is om het advies zo volledig mogelijk over te nemen in uw vergunning. Indien u het advies (geheel of gedeeltelijk) niet overneemt, dan wordt de GHOR daar graag van op de hoogte gesteld.

| | |
|---|---|
| Naam evenement | Waterspelen |
| Datum evenement | 23, 24 en 25 augustus 2019 |
| Locatie evenement | MEA Amsterdam |
| Tijdstip(pen) evenement | 10.00 – 00.00 |
| Soort evenement | Allerlei waterspelen |
| Gelijktijdig aanwezige bezoekers | 1.500 |
| EHBO-organisatie | Medevent |
| Organisatie | Stichting Rollende Keukens |

Bijzonderheden:

De GHOR/GGD kan tijdens het evenement controleren of de adviezen worden opgevolgd.

## Advies:

**1. Eerstehulpverleners**

- **2 op deskundigheidsniveau BLS**

**Naast de eerstehulpverleners dienen er bij dit evenement ook aanwezig te zijn:**

- **2 duikers**
- **3 strandwachten**
- **8 toezichthouders**

Verklaring deskundigheidsniveau hulpverleners
BLS (Basic Life Support) niveau betreft de reguliere hulpverlener die in staat is om generieke basishulp zonder specifieke hulpmiddelen te leveren. Een AED (Automatische Externe Defibrillator) dient standaard aanwezig te zijn. Voor de noodzakelijke expertise wordt gerefereerd aan het Oranje Kruisboekje.

De eerstehulpverleners:

- dienen duidelijk herkenbaar te zijn;
- dienen allen in het bezit te zijn van een geldig E.H.B.O.-diploma, inclusief aantekening reanimatie en AED bediening. De GGD/GHOR heeft te allen tijde het recht om het medisch personeel te controleren;
- dienen een kopie van hun diploma's en/of registratie bij zich te hebben en desgewenst te kunnen tonen;

Vanaf een half uur voor aanvang tot een uur na einde van het evenement dient de medische hulpverleningsorganisatie aanwezig en operationeel te zijn.

**2. EHBO-post en materiaal**
Op het evenement dient één EHBO-post aanwezig te zijn. Hiervoor gelden de volgende voorwaarden:

Herkenbaarheid en bereikbaarheid

- Duidelijk zichtbare verwijzing vanuit het gehele evenemententerrein met bij voorkeur internationale symbolen
- Toegankelijk voor brancard en ambulance

Post

- Een overdekte, verwarmde en afsluitbare ruimte van minimaal 25 $m^2$
- Er dient een 220V aansluiting, licht en stromend drinkwater te zijn (ten behoeve van behandeling en handhygiëne)
- De ruimte dient schoon te zijn en de ondergrond verhard
- Apart toilet beschikbaar met handenwasgelegenheid water en zeep/papieren handdoekjes
- Mogelijkheid voor registratie van incidenten
- Zoveel mogelijk uit het geluid geplaatst

Uitrusting en inrichting

- De ruimte dient permanent bemand te zijn
- Eerstehulpkoffer met een standaarduitrusting volgens het Oranje Kruis inclusief AED
- Gratis drinkwater
- Voldoende thermodekens tegen onderkoeling
- Tafel(s), stoelen, brancard(s)

- Om hygiënisch te kunnen werken: persoonlijke beschermingsmiddelen en door het CTGB toegelaten desinfectiemiddelen, afvalemmer
- Communicatieplan/middelen, gsm/portofoon
- Plattegrond van het evenemententerrein

Na afloop van het evenement dient de evenementorganisatie of de EHBO-organisatie de registratie van de hulpverlening binnen 14 dagen ter beschikking te stellen aan de GHOR: evenementenadvies@ghorasd.nl

**3. Calamiteiten en aan-afvoerroute**
Voor ambulances dient de EHBO-post te allen tijde goed bereikbaar te zijn. Hierbij is van belang dat een vrije aan- en afvoerroute aanwezig blijft. Indien de ondergrond onverhard is, zijn aanpassingen (bijvoorbeeld met behulp van rijplaten) een voorwaarde. De aan- en afvoerroute van de EHBO-post dient tevens aan te sluiten op de calamiteitenroute. In het veiligheidsplan/draaiboek van de organisatie dient deze calamiteitenroute duidelijk te zijn aangegeven door middel van een tekening en een beschrijving van de route.

De calamiteitenroute mag geen onderdeel zijn van een ontruimingsplan om tegengestelde verkeersstromen te voorkomen. De calamiteitenroute dient altijd vrij gehouden worden ten behoeve van de nood- en hulpdiensten.

**4. Ambulancehulpverlening**
Bij medische spoed kan via het landelijke alarmnummer 112 ambulancehulpverlening aangevraagd worden. Voor intercollegiaal overleg of aanvragen van minder spoedeisend vervoer, kan gebeld worden met de Meldkamer Ambulancezorg (MKA) op 088-0129890. Voor aanvang van het evenement meldt de leidinggevende van de medische hulpverleningsorganisatie zich in via dit nummer bij de MKA.

**5. Meteo**
In verband met eventuele extreme weersomstandigheden (zoals harde wind, hevige neerslag, onweer, hitte) is het advies aan de organisatie, om voorafgaand aan- en tijdens het evenement de meteorologische situatie te monitoren.

Bij een dreigende situatie is het van belang dat de organisatie tijdig afstemt met de hulpdiensten over te nemen beslissingen. Denk hierbij aan het organiseren en bieden van handelingsperspectieven, het stilleggen, beëindigen of ontruimen van het evenement. In het veiligheidsplan/draaiboek dienen de relevante weerscenario's uitgewerkt te worden.

**Hitte**
*Bezoekers:*
Er is aan de bezoekers gedacht met betrekking tot het scenario "extreme hitte". De organisatie dient gratis drinkwater aan te bieden bij de EHBO posten. Bezoekers dienen bij zeer warm weer geattendeerd worden om voldoende water te drinken. Indien nodig dient de organisatie actief drinkwater aan te bieden aan de bezoekers via de extra watertappunten. Zorg bij hitte altijd dat toeschouwers de schaduw kunnen opzoeken en stel drinkwater beschikbaar

**Extreem weer/Onweer/Kou**
Plotseling opkomend extreem weer kan de veiligheid van de zowel zwemmers als de bezoekers in het geding brengen. Houdt rekening met plotseling opkomend onweer of harde wind.

- Er dienen schuilplekken beschikbaar te zijn voor zowel deelnemers als bezoekers bij plotseling optredend noodweer. Bij onweer dienen de zwemmers en andere watersporters het water direct te verlaten.

- Bij aanhoudende warmte kan de waterkwaliteit van zwemplassen en natuurbaden snel verminderen door snelle groei van ziekteverwekkende micro organismen.

## 6. Technische Hygiëne

Tijdens het evenement bestaat het risico voor overdracht van infectieziekten ten gevolge van een slechte hygiëne. Ten aanzien van technische hygiënezorg worden door het LCHV te nemen maatregelen aanbevolen. De onderdelen die voor dergelijke maatregelen in aanmerking komen op dit evenement zijn: algemene gezondheidsrisico's, drinkwatervoorziening, sanitaire voorzieningen en legionellapreventie

### Gezondheidsrisico's algemeen

Er word gezwommen in open water, dit water is niet gelabeld als zwemwater en hierdoor wordt ook niet gekeurd of het aan zwemwaterkwaliteit voldoet. De ziekte van Weil kan verspreid worden. De deelnemers aan dit evenement moeten er op gewezen worden dat het zwemmen in het water niet risicovrij is en dat het moeilijk in te schatten is met welke micro organismen men in contact kan komen en of die wel of niet ziekmakend zijn. Voor mensen met een verminderde weerstand, moet het zwemmen in water wat niet aan de eisen van zwemwater voldoet, zeker ontraden worden.

### Waterkwaliteit

*Deelnemers:*
Het water zijn geen officiële zwemwaterlocatie. Voorafgaand aan het evenement dient drijf/ grofvuil uit het water gevist te wordenn. Waternet monitort verder de waterkwaliteit waarbij rekening wordt gehouden met riool overstort door hevige regenval vanaf 3 dagen tot net vóór aanvang van het evenement. De organisatie dient in dat geval verschillende scenario's voorbereid te hebben (afhankelijk van waterbemonstering en daarop afgestemde advisering door Waternet) om gezondheidsrisico's door riool overstort zoveel mogelijk te voorkomen. In het slechtste geval kan besloten worden dat er afgelast wordt.

Aan het zwemmen in open water zijn vrijwel altijd bepaalde risico's verbonden. Deelnemers moeten zich hiervan bewust zijn en voor hun persoonlijke situatie een inschatting maken.
Deelnemers moeten door de organisatie worden geïnformeerd en geadviseerd m.b.t. de eventuele risico's van deelname aan het zwemevenement of -onderdeel. De organisatie dient een aantal maatregelen te nemen. Raadpleeg tevens de aanbevelingen van de Koninklijke Nederlandse Zwembond voor open water zwemevenementen KNZB reglementen open water zwemmen.

### Waterkwaliteit en veiligheid

In tegenstelling tot water in zwembaden kunnen er zich altijd bijzondere omstandigheden voordoen: koude, onweer, plaatselijke verontreinigingen, riooloverstort, obstakels onder water, scherpe voorwerpen op waterbodem of oever, verraderlijke stromingen, aanwezigheid beroeps-/pleziervaart. De concentratie bacteriën en andere micro organismen kan verhoogd zijn in natuurwater. De kans op infecties van met name het maagdarmstelsel, maar ook de ogen, oren en huid (bij open wondjes) is verhoogd.

### Gezondheidsrisico's zwemmen in open water

- De meest voorkomende aandoening is zwemmersjeuk. Een wormpje van eenden is hier de oorzaak van. Al kort na het zwemmen, kan men onder de rode bultjes zitten, die heftig jeuken, maar verder onschuldig zijn.
- In het water kan ook Cryptosporidium voorkomen. Deze parasiet veroorzaakt diarree.
- Andere veel voorkomende veroorzakers van diarree zijn de E-coli bacterie en het norovirus. Beiden kunnen klachten van braken, diarree en misselijkheid geven.

- Een zeldzame, mogelijk ernstig verlopende ziekte is de ziekte van Weil. Deze ziekte wordt verspreid door een bacterie (leptospirose) in rattenurine. Via de slijmvliezen of kleine huidwondjes kan de bacterie uit het water in het lichaam terechtkomen.
- Ook botulisme kan in het water voorkomen. Besmetting van mensen is zeer zeldzaam.
- Als u in aanraking komt met blauwalg kunt u last krijgen van irritaties aan uw ogen of huid. Andere klachten zijn hoofdpijn, maag- en darmklachten.

Organiseert u een evenement buiten het seizoen of op een locatie die niet als officiële zwemwaterlocatie is aangewezen vraag dan (ruim voor aanvang van het evenement) eerst advies via zwemwater.nl en let daarnaast op de volgende **aandachtspunten**:

- Laat de kwaliteit van het zwemwater door een deskundige controleren en monitoren.
- Controleer op scherpe voorwerpen op de bodem en langs de oevers van het water.
- Zorg voor douches zodat deelnemers huid en water met schoon kraanwater kunnen afspoelen.
- In oppervlaktewater waar dode dieren of lagen blauwalgen drijven dient niet gezwommen te worden.
- In de buurt van sterk stromend water, varende schepen, jachthavens, gemalen, sluizen of afvoerleidingen van bijvoorbeeld rioolwaterzuiveringsinstallaties en overstorten wordt sterk afgeraden om te zwemmen.
- Oppervlaktewater en waterbodems kunnen chemische verontreinigingen bevatten. Dit kan bijvoorbeeld het gevolg zijn van aanwezige of vroegere industrie, bestrijdingsmiddelengebruik, verontreinigingen via het riool of door incidentele lozingen (bijvoorbeeld drugsafval). Van nature kan er sprake zijn van een verhoogd arseengehalte. Informeert u bij de verantwoordelijke instanties en wees alert op verdachte situaties in of bij het water.

**Water- en omgevingstemperatuur en onderkoeling**

Beperk de risico's op onderkoeling. De temperatuur van natuurwater is vaak veel lager dan die van het lichaam. Koud zwemwater kan leiden tot kramp of onderkoeling. De eerste verschijnselen van onderkoeling zijn: bleke huid, rillen, uitputting, coördinatieverlies. Toezichthouders dienen hier extra op te letten bij de deelnemers als de watertemperatuur aan de lage kant is. Zodra een deelnemer deze verschijnselen vertoont, dienen toezichthouders de deelnemer aan te spreken en zo nodig uit het water halen. Bij een watertemperatuur onder de 16 graden wordt het zwemmen afgeraden. De organisatie dient verder de volgende maatregelen te nemen in geval van een lage watertemperatuur en/ of omgevingstemperatuur:

- Adviseer passende zwemkleding (zie tabel).
- Zorg voor warme douches.
- Zorg voor verwarmde opvangruimtes.
- Houd aan de finish badjassen, handdoeken, slippers en eventueel warmtefolies beschikbaar.

**Communicatie naar deelnemers open water evenement**

- Informeer en adviseer deelnemers m.b.t. eerdergenoemde risico's van deelname aan dit zwemevenement/ onderdeel in openwater.
- Geef duidelijke aanwijzingen over de regels op en in het water en neem maatregelen als het afschermen van zwemgedeeltes met vlaggen, lijnen etc. daar waar zich mogelijke risicovolle omstandigheden voordoen zoals eerder genoemd.

- Deelnemers moeten voor hun persoonlijke situatie een inschatting maken. Mensen met een verminderde weerstand of bij zwangerschap wordt het zwemmen in water dat niet aan de eisen van zwemwater voldoet sterk ontraden.
- Zwemmen met open wondjes is af te raden
- Laat deelnemers een gezondheids- en vrijwaringsverklaring invullen voor aanvang van het evenement.
- Adviseer deelnemers bij gezondheidsklachten na het zwemevenement altijd de huisarts te consulteren.

| Shorty / Wetsuit draag advies | | | |
|---|---|---|---|
| Alle zwemmers wordt dringend geadviseerd dit advies te volgen | | | |
| Gemiddelde Water temperatuur | Niet ervaren of minder ervaren zwemmers | Ervaren zwemmers | Kids |
| | | | |
| < 17° C | Wetsuit | Wetsuit | Wetsuit |
| 17 - 19° C | Wetsuit | Shorty | Wetsuit |
| ≥ 19° C | Shorty | | Bij voorkeur wetsuit anders shorty |

Het is de taak van de organisatie om infectierisico zo klein mogelijk te maken, en hier is een goed hygiënebeleid voor nodig. In de Hygiënerichtlijn voor Evenementen van het Landelijk Centrum Hygiëne en Veiligheid, (LCHV) www.lchv.nl, vindt u de volledige informatie waaraan evenementen moeten voldoen.

De hygiëneadviseur van de GGD Amsterdam kan tijdens het evenement controleren of de adviezen worden opgevolgd.

**Voedselveiligheid horeca**

- Gebruik voor dit evenement een passende Hygiënecode.
- Zorg dat iedereen die betrokken is bij voedselprocessen volgens de hygiënecode werkt.

De Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit (NVWA) controleert steekproefsgewijs of u de regels uit uw code naleeft. De hygiëneadviseur van de GGD Amsterdam heeft een signalerende functie.
Op de website van de NVWA staan de eisen met betrekking tot voedselveiligheid op evenementen.

**Tijdelijke (Drink)watervoorziening**

- Zorg dat de waterinstallatie voldoet aan:
  - de algemene voorschriften voor drinkwaterinstallaties van het Nederlands Normalisatie Instituut (NEN 1006),
  - de aansluitvoorwaarden van het waterleidingbedrijf.
  - Waterwerkblad (1.4 H) voor tijdelijke drinkwaterinstallaties.

Afwijkingen zijn alleen toegestaan op basis van een risicoanalyse en in overleg met het waterleidingbedrijf. U kunt deze werkbladen gratis downloaden via www.infodwi.nl.

- Zorg voor voldoende gratis drinkwater.

**Legionellapreventie met betrekking tot mogelijk te plaatsen douches.**

- Handel conform hoofdstuk 2.3. van de Hygiënerichtlijn Evenementen van het LCHV indien er sprake is van verneveling.

**Toiletten**

- Zorg voor voldoende schone toiletten met toiletpapier.
- Zorg voor één of meerdere gehandicaptentoiletten inclusief faciliteiten.
- Plaats direct naast de toiletten een wastafel met stromend water, een zeepdispenser en wegwerphanddoekjes.
- Plaats een afvalbak in of direct naast de toiletruimten.
- Zorg voor voldoende verlichting in de toiletruimten.

**Schoonmaken**

- Zorg ervoor dat iedereen die schoonmaakt een instructie krijgt over de manier van schoonmaken en de middelen die ze hiervoor moeten gebruiken.
- Draag handschoenen bij het schoonmaken van voorwerpen of oppervlakken waar lichaamsvloeistoffen op (kunnen) zitten.
- Draag wegwerpschorten als gewone kleding bij het schoonmaken in contact kan komen met lichaamsvloeistoffen.
- Werk volgens een schoonmaakschema.

Met vriendelijke groet,

Beleidsadviseur evenementen